

Zawiadomienie o zagrożeniu wystąpienia pryszczycy

(FMD)

W dniu 10 stycznia 2025 r. potwierdzono ognisko pryszczycy w Niemczech w pobliżu Berlina. Choroba wystąpiła u 3 bawołów (w niewielkim gospodarstwie utrzymującym 14 sztuk bawołów). Pozostałe zwierzęta w gospodarstwie zostały uśmiercone. Wokół ogniska choroby w promieniu 3 i 10 km wyznaczono obszar zagrożony i zapowietrzony.

Outbreak DE-FMD-2025-00001

Pryszczycyca (FMD) jest zakaźną i zaraźliwą chorobą wirusową zwierząt parzystokopytnych domowych oraz dzikich. Na zakażenie najbardziej wrażliwe jest bydło, następnie świnie, owce i kozy.

Ostatni przypadek FMD w Polsce stwierdzono w 1971 r. Polska jest uznana za kraj urzędowo wolny od tej choroby przez Światową Organizację ds. Zdrowia Zwierząt.

Pryszczycyca jest chorobą kategorii A – zwalczaną z urzędu. Jej wystąpienie powoduje bardzo duże straty ekonomiczne:

- ✓ duże upadki zwierząt wrażliwych
- ✓ konieczność likwidacji ognisk oraz wypłaty odszkodowań
- ✓ wstrzymanie obrotu i eksportu zwierząt z gatunków wrażliwych,
- ✓ mięsa tych zwierząt oraz produktów pozyskiwanych od tych zwierząt

Pryszczycza u ludzi

Ludzie są wrażliwi na zakażenie, jednakże pryszczycza u ludzi nie jest śmiertelna i zwykle przebiega łagodnie. Ludzie zarażają się w wyniku bezpośredniego kontaktu z chorym zwierzęciem oraz w wyniku spożycia mięso, mleko i niepasteryzowanych przetworów mlecznych pochodzących od zakażonego zwierzęcia.

Objawy pryszczycy:

- ✓ okres inkubacji: bydło i świnie - do 14 dni (najczęściej od 3 do 8 dni), owce i kozy - do 21 dni,
- ✓ **pęcherzyki, pęcherze i bąble występujące na w jamie gębowej, na wargach, języku, w okolicy otworów nosowych oraz na wymieniu, strzykach, w szparze międzyracicowej i na koronkach racic, po ich pęknięciu – pojawiają się nadżerki,**
- ✓ temperatura ciała podwyższona o 1,5 - 2,5°C,
- ✓ apatia,
- ✓ **obfite ślinienie,**
- ✓ spadek mleczności aż do całkowitego zaniku,
- ✓ utrudnione przeżuwanie i utrata łaknienia,
- ✓ otwieranie jamy ustnej z charakterystycznym cmokaniem,
- ✓ kulawizna jednocześnie na wiele kończyn, sztywny chód,
- ✓ wśród dorosłych zwierząt śmiertelność jest niewielka,
- ✓ zwierzęta młode (cielęta, prosięta, jagnięta) są bardzo wrażliwe i często padają z powodu zapalenia mięśnia sercowego bez innych oznak choroby.

Posiadacz zwierzęcia (lub osoba mająca kontakt ze zwierzętami) ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić Powiatowego Lekarza Weterynarii o wystąpieniu ww. objawów choroby zakaźnej u zwierząt.

Przebieg pryszczycy u bydła

Przebieg choroby u bydła jest gwałtowny. Zakażenie szerzy się błyskawicznie i w ciągu 24-48 h w gospodarstwie mogą chorować wszystkie zwierzęta. Śmiertelność u osobników dorosłych jest zazwyczaj niska lub nie występuje wcale. U cieląt w wyniku zapalenia mięśnia sercowego śmiertelność osiąga około 50%.

Przebieg pryszczycy u świń

Choroba rozprzestrzenia się błyskawicznie. Zakażone świnie poruszają się niechętnie, często pozostają w pozycji leżącej, a zmuszone do ruchu, kuleją i chodzą opierając się na czubkach racic. Ciężarne lochy często ronią. Śmiertelność prosiąt ssących jest bardzo wysoka.

Przebieg pryszczycy u owiec i kóz

Rozprzestrzenienie choroby w stadzie owiec i kóz jest mniej gwałtowne niż u świń i bydła. Choroba przebiega łagodnie bez wyraźnie zaznaczonych objawów ogólnych i klinicznych. Pęcherzyki tworzą się wokół koronki racicy oraz pomiędzy racicami, w jamie ustnej pęcherzyki małych rozmiarów mogą rozwijać się na języku oraz na dziąsłach, a ich rozwój jest szybki i z tego powodu trudny do uchwycenia. U owiec objawem, który powinien nasuwać podejrzenie pryszczycy jest nagłe wystąpienie kulawizn u znacznego odsetka zwierząt oraz wysoki wskaźnik jagniąt padłych w okresie wykotów.

Drogi zakażenia

Wirus wydalany jest przez zakażone zwierzę jeszcze przed wystąpieniem u niego objawów chorobowych. **Zakażone i chore na pryszczycę zwierzęta wydają wirus z wydychanym powietrzem, z ich wydzielinami oraz wydaliniami. Największa koncentracja wirusa znajduje się w płynie surowicznym i nabłonku pojawiających się pęcherzy. Zwierzęta mogą być nosicielami wirusa nawet do trzech lat.**

Źródła zakażenia:

- ✓ kontakt ze zwierzętami chorymi lub po przechorowaniu,
- ✓ skażona ślina, mleko i jego przetwory, kał, pasza, woda, żłoby, podłogi, pastwiska, skóra, wełna, ręce i odzież obsługi,
- ✓ skażone mięso i jego przetwory,
- ✓ skażone nasienie i zarodki,
- ✓ skażone środki transportu, gryzonie, ptaki

Transmisja wirusa z wiatrem

- ✓ **Przenoszenie się choroby z wiatrem nad lądem odbywa się najczęściej na odległość do 10 kilometrów.**
- ✓ **Istnieje ryzyko transmisji wirusa z wiatrem i zakażenia zwierząt oddalonych od ogniska, pomiędzy którymi nie doszło do bezpośredniego kontaktu.**

Ochrona zwierząt przed chorobą

W celu ochrony stada przez wniknięciem wirusa pryszczycy należy pamiętać, żeby zwierzęta wprowadzane do niego pochodziły z wiadomego źródła i były zaopatrzone w świadectwo zdrowia potwierdzające ich pochodzenie i status zdrowotny.